

De ware wijnstok

Jesaja 5:1-7, Johannes 15:1-8

Broeders en zusters, jongens en meisjes, lieve mensen,

De woorden van de Here Jezus over de wijnstok, die we zo juist hebben gelezen, heeft Hij uitgesproken vlak nadat Hij de Paasmaaltijd heeft gevierd met zijn discipelen. Tijdens deze maaltijd had de Here Jezus de drinkbeker laten rondgaan en sprak Hij deze woorden: "Drink allen hieruit. Want dit is het bloed van mijn verbond, dat voor velen vergoten wordt tot vergeving van zonden".

Jezus wees hier vooruit naar wat straks zou gebeuren op Golgotha. Daar zou Hij zijn bloed geven voor de zonden van de mensheid. Als gemeente vieren we nog altijd deze maaltijd als dankzegging en ter nagedachtenis aan het sterven van de Here Jezus, maar ook als een heen wijzing naar de bruiloft van het Lam. Want de Here Jezus heeft gezegd dat Hij dan opnieuw van de vrucht van de wijnstok zal drinken, als het Koninkrijk van Zijn Vader is aangebroken (Matt.26:29).

Na de maaltijd is de Here Jezus met zijn laatste onderwijs begonnen tot Zijn discipelen. In Johannes 14 begint Hij een geheimenis uit te leggen. Hij vertelt over de komst van de Heilige Geest, maar ook over de onderlinge relatie tussen Jezus en Zijn Vader, en over de relatie van Hem met ons.

Kijk maar mee.

Joh.14:20: Dan zul je begrijpen dat Ik in mijn Vader ben, dat jullie in mij zijn en dat ik in jullie ben.

Aan het eind van hoofdstuk 14 zien we dat Jezus met zijn discipelen opstaat van de maaltijd. Ze gaan dan op weg naar Gethsemane, waar Jezus straks gevangen zal worden genomen. Onderweg daar naar toe legt Jezus die onderlinge relatie tussen Hem en Zijn Vader en tussen Hem en ons nog verder uit aan de hand van een wijnstok. Het zou heel goed kunnen dat zij tijdens hun wandeling een wijngaard passeerden. Nu was dat beeld van de wijngaard niet onbekend bij de discipelen. In het Oude Testament zien we dat het gebruikt wordt als symbool voor Israël.

In Jeremia 2:21 wordt over Israël gezegd:

Ik heb je geplant als een edele druif, een prachtige stek, maar wat ben je geworden?
Een verwilderde wijnstok, woekerende ranken!

En in Jeremia 6:9: Zoek goede druiven aan de wijnstok, zoek wat van Israël nog overbleef. Zoek als een wijnboer de ranken na.

Hosea 10:1: Israël was een weelderige wijnstok, die volop vruchten voortbracht. Maar hoe meer vrucht de wijnstok droeg, hoe meer er op de altaren kwam; en hoe rijker het land, hoe rijker versierd de gewijde stenen.

In het lied van de wijngaard wat we zo juist hebben gelezen beschrijft Jesaja hoe God geïnvesteerd heeft in zijn volk Israël. Hij bewerkte de grond, haalde de stenen eruit, bouwde een wachttorens, hakte een perskuip uit. De Here verwachtte veel van Zijn volk, maar uiteindelijk bracht het wrange druiven voort.

Het Oudtestamentische beeld van de wijngaard en de wijnstok wordt vooral door de profeten gebruikt om de afval van het volk weer te geven. Het Nieuwe Testament is positiever. Hier worden de vruchteloze ranken ook wel genoemd maar het gaat toch vooral over de nauwe band tussen Christus en zijn volgelingen.

Hetzelfde zien we ook als de bijbel het beeld van de Bruidegom en de Bruid gebruikt. In het Oude Testament is JHWH de bruidegom en Israël zijn overspelige vrouw. In het Nieuwe Testament is Jezus de Bruidegom en de gemeente de Bruid die verlangt naar de bruiloft. Ook hier is het beeld positiever.

In ons bijbelgedeelte omschrijft Jezus dus de relatie tussen de Vader, Hemzelf en zijn volgelingen. Jezus is de wijnstok die door Zijn Vader is geplant. Over die relatie tussen Hem en Zijn Vader wordt in onze tekst verder niets gezegd. Blijkbaar heeft de Here Jezus een andere bedoeling met deze vergelijking. Hij wil het belang uitleggen van het aan Hem verbonden zijn.

Jezus is de wijnstok en de discipelen zijn de ranken die aan Hem verbonden zijn. Maar wat hier over de discipelen staat, geldt ook voor ons. Ook wij moeten verbonden zijn aan Christus. Ook voor ons geldt dat we vrucht zullen dragen als we blijven in Hem. Ook voor ons geldt dat we verdorren en vruchteloos worden als we los zijn van Christus.

Ook voor ons geldt wat er in vs. 8 staat: De grootheid van de Vader zal zichtbaar worden wanneer jullie veel vrucht dragen en mijn leerlingen zijn.

Daar gaat het uiteindelijk om. Dat we vrucht dragen. En die vrucht, die opbrengst, is voor de Landman. Een appelboom eet ook niet z'n eigen appels op. Die appels zijn voor de landman. Zo is de vrucht die wij dragen niet voor onze eer, maar voor de eer van God.

Nu spreekt de Here Jezus heel duidelijk over twee soorten ranken. Namelijk, de ranken die wel vrucht dragen en de ranken die geen vrucht dragen. De ranken die geen vrucht dragen worden weggesneden en verzameld en in het vuur gegooid en verbrand. Nu kun je daar best een beetje bang van worden. Hoe zit dat met mij? Draag ik wel vrucht? En als ik dat niet zie bij mezelf, word ik dan ook in het vuur geworpen?

Nu moeten we wel even goed lezen.

De reden dat deze ranken in het vuur worden gegooid, is dat ze geen vrucht dragen. De oorzaak van het feit dat ze geen vrucht dragen is, dat ze niet meer verbonden zijn aan de wijnstok. Zie maar in vs. 6:

Vs. 6: 'wie niet in Mij blijft wordt weggegooid en verdort'.

Nu las ik in m'n Studiebijbel in de Griekse vertaling dat er staat 'wie niet in Mij blijft wordt weggegooid en *is* verdort'. Je krijgt de indruk dat de rank al verdort is en daarom wordt weggesneden en over de muur gegooid en uiteindelijk zal worden verbrand.

Ook vs. 4 en 5 wijzen erop dat het los zijn van Christus de oorzaak is van het vruchteloos zijn.

'Zo kunnen jullie geen vrucht dragen als jullie niet in Mij blijven'.

vs. 5: 'zonder Mij kun je niets doen'.

Waarschijnlijk heeft de Here Jezus hier aan Judas gedacht. Judas heeft nog maar enkele uren geleden de band met de Here Jezus verbroken en is op die manier vruchteloos geworden. Doordat Judas Jezus de rug toekeerde is hij de zoon des verderfs geworden.

Maar naar alle waarschijnlijkheid wees de Here Jezus hier ook op de Joodse leiders. Zij hebben de Messias die God tot hen stuurde afgewezen. De volgende dag zullen zij Jezus naar het kruis schreeuwen. Christus afwijzen is voor jezelf de deur sluiten! Dat is vandaag niet anders. We hebben het nu even niet over mensen die het niet hebben kunnen weten. Dat mogen we aan Gods rechtvaardigheid over laten. Maar wie willens en wetens het verlossingswerk van Christus blijvend afwijst, sluit voor zichzelf de deur. Hem wacht het oordeel. Joh. 3:36 zegt: 'wie de Zoon niet wil gehoorzamen zal het eeuwige leven niet kennen, Gods toorn blijft op Hem rusten'. Zo iemand kan onmogelijk vrucht dragen. Omdat vrucht alleen ontstaat in verbondenheid met Christus.

De ranken die weggegooid worden zijn dus de ranken die los van Christus zijn. Het gaat hier niet om gelovigen die worstelen met de vraag of ze wel voldoende vrucht dragen. Dat zijn mensen die niets liever willen dan in verbondenheid met de Here Jezus te leven. Ze verlangen naar groei van vrucht maar zijn nog zo vaak teleurgesteld in zichzelf. Misschien hebben de discipelen het ook wel benauwd gekregen van de woorden van de Here Jezus. Misschien dachten zij ook wel tot die groep mensen te horen die uiteindelijk in het vuur belanden. Maar dan bemoedigt de Here Jezus hen. 'Jullie zijn rein door het Woord dat ik tot jullie gesproken heb'. Jullie behoren tot de ranken die wel vrucht dragen. Mijn woorden hebben als een snoeimes weggesneden wat er niet hoort. Snoeien is wat anders dan wegsnijden.

Een vruchteloze rank wordt totaal weggekapt. Maar aan een rank die wel vrucht draagt kan veel weggesneden worden, maar de rank blijft in tact. Want de rank is verbonden aan de Here Jezus.

Volgens mij kan iedereen weten wat voor een rank hij of zij is. Ook jullie jongens en meisjes. Geloven jullie in de Here Jezus? Geloof je dat Hij voor jou is gestorven en opgestaan? Heb je Hem aanvaard als jouw persoonlijke Redder en wil je Hem volgen als je Heer?

Dat is de enige vraag die geldt. Hier komt het op aan. Wat moet je doen om behouden te worden:

“Stel je vertrouwen op de Here Jezus en je zult behouden worden” zei Paulus tegen de gevangenebewaarder in Filippi.

Wie verbonden is aan de Here Jezus Christus draagt dus vrucht. Maar wat is nu vrucht? En hoe ontstaat vrucht?

Ik geloof dat vrucht te maken heeft met wie je bent en met wat je doet.

Eerst iets over wie je bent.

In Galaten 5 vergelijkt Paulus de mens zoals hij van zichzelf is met de mens die verbonden is met Christus. Paulus is niet bepaald positief over de mens, zoals hij van nature is. Hoererij, onreinheid, losbandigheid, afgoderij, toverij, veten, twist, afgunst, uitbarstingen van toorn, zelfzucht, tweedracht, partijschappen, nijd, dronkenschap, brasserijen enzovoort.

Nu is het echt niet zo dat al deze dingen meteen naar voren komen als iemand zonder Christus leeft. Er zijn ook onder ongelovigen integere mensen. Maar hoe is de mens ten diepste. Ik weet niet of u de film de Titanic hebt gezien. Toen het schip

zonk was bijna iedereen aan boord een egoïst. Ieder ging voor zijn eigen hachje als het moest over de rug van de ander. Zo is de mens van nature. Geen prettige boodschap. Maar iemand die in verbondenheid met Christus leeft verandert. De Heilige Geest is met hem aan het werk. En zijn karakter gaat meer op het karakter van Jezus lijken. De vrucht van de Geest is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zelfbeheersing. Ook hier komen we dat woordje vrucht tegen, net als in Johannes 15.

Nu staat hier het woord vrucht in het enkelvoud. Het is één vrucht. Soms zie je wel van die kleurplaten met een druiventros met in ieder druifje een woordje: liefde, blijdschap, vrede, enzovoort.

Eigenlijk klopt zo'n tekening niet. Je kunt het beter vergelijken met een sinaasappel. Een vrucht, die bestaat uit allemaal schijfjes. En de schil die de schijfjes bij elkaar houdt is liefde. Die onvoorwaardelijke liefde omvat alle andere eigenschappen.

Vrucht heeft ook te maken met wat je doet. Kolosenzen 1:10 zegt dat we de Here waardig wandelen als we in alle goed werk vrucht dragen.

Goede werken is niet echt een 'protestants' thema. Sinds de Reformatie is het bijna een vies woord geworden. We willen zo graag de Sola's: sola gratia, sola fide recht doen. Alleen door genade en alleen door geloof, tegenover het 'geloof en goede werken' van de Rooms Katholieke Kerk.

Maar Jacobus geeft in zijn brief duidelijk weer dat een geloof zonder werken dood is. Die werken komen voort uit het geloof. Daar zit het verschil. Werken redden ons niet. Dat doet de Here Jezus. Maar de goede werken komen daar als een vrucht uit voort. Ze zijn het logisch gevolg.

Dat geldt zowel voor de karaktertrekken uit Galaten 5 waar we het net over hadden, als de goede werken uit Kolosenzen 1. Ze zijn een gevolg. Het is vrucht. Een vrucht die voortkomt uit de verbondenheid met de Here Jezus, de wijnstok. En die vrucht mag groeien. Je bent niet van de ene op de andere dag zoals je wezen moet.

Maar hoe ontstaat nu vrucht?

Ik kom nog wel eens mensen tegen die lezen dan in de bijbel over liefde, blijdschap, vrede en zelfbeheersing en die gaan dan proberen als het ware zelf vrucht te produceren. "Vandaag ga ik mezelf beheersen. Ik wil niet boos worden, ik blijf de hele dag een aardige christen". Het gaat even goed maar aan het eind van de dag,

net toen je een beetje moe was, schoot je toch weer uit je slof. Het gevolg is dat je dan teleurgesteld raakt in jezelf.

Wat doe je dan fout? Je probeert de vrucht als het ware zelf te produceren. Het wordt dan de vrucht van Peter in plaats van de vrucht van de Geest. En dat kan niet. Ik kan niet zelf het karakter van de Here Jezus voort brengen. Ik moet me niet richten op de vrucht, maar op de Gever van de vrucht. De rank richt zich op de wijnstok en het gevolg is vrucht.

Een voorbeeldje:

Wij hebben in onze tuin ook een druivenstruik staan. Toen Marja, mijn vrouw met dat ding thuis kwam moest ik hem in de tuin zetten. Marja wist precies wat nodig was. Hij moest in de zon staan, tegen de muur en ik moest een groot gat graven waar potaarde in gegooid moest worden. Toen hij begon te groeien moest ik zo'n rekje aan de muur maken waar de struik langsheen geleid kon worden. Wat ik niet kon was druiven laten groeien, maar ik kon wel voor de goede omstandigheden zorgen.

Zo is dat met ons ook. Wij kunnen niet op eigen kracht een christelijk karakter ontwikkelen. We moeten voor goede omstandigheden zorgen. Richt je op de Here Jezus. Lees in de bijbel, dan sta je in goede grond. Zoals de struik in de zon moet staan moeten wij ook alles wat het doorbreken van Gods licht in ons leven verhinderd weg doen. Onze zonden belijden en opruimen. Zoals de struik langs de muur wordt geleid moeten wij ons leven stellen onder Gods leiding. Zoals bij de struik weggeknipt wordt wat de groei in de weg staat, moeten wij in ons leven ook opruimen wat de geestelijke groei in de weg staat. Als wij zorgen voor goede omstandigheden, kan er vrucht gaan groeien.

Het eerste jaar kwamen er aan ons struikje van die hele kleine druifjes, niet te eten. Het stelde nog niet veel voor. Dan kun je wel zeggen: wat een waardeloze struik, ik gooi hem er weer uit. Maar je kunt ook zeggen: hé, het gaat goed met m'n boompie. Het is nog lang wat het wezen moet, maar er zit groei in. De grootste fout die je dan kunt maken, is je eigen struik vergelijken met de struik van iemand die al jaren staat. Dan verlies je het altijd. Zo is het ook niet de bedoeling dat wij onszelf vergelijken met andere christenen.

Richt je op de Here Jezus, leef met Hem, vraag om de leiding van de Heilige Geest in je leven, lees je bijbel, bidt elke dag en je zult groeien. In het begin lijkt het allemaal misschien nog niet zo indrukwekkend, maar als je na een paar jaar

terugkijkt zul je het zien. Hé, er groeit vrucht. Ik verander. Ik ga steeds meer op de Here Jezus lijken in mijn karakter en in wat ik doe.

Zonder Mij kun je niets doen, zegt Jezus, maar wie in mij blijft draag veel vrucht. Hierin is mijn Vader verheerlijkt. Zo ben je een discipel van Mij.

Wil je dat? Vrucht dragen, God verheerlijken in je leven, een discipel van Jezus zijn? Richt je dan op de Gever van de vrucht en je zult zien, je wordt er een prachtmens van!

Amen.

Oktober 2007

G.P. Hartkamp

Wapenveld